

Kritische reflectie

Partners in Opleiding en Ontwikkeling

Vooraf

Voor u ligt de kritische reflectie aan de hand van het kwaliteitskader *Samen opleiden & inductie* van het partnerschap *Partners in Opleiding en Ontwikkeling* (POO).

Ons partnerschap bestaat uit 345 basisscholen van 40 besturen en één Hoger Beroeps Opleiding: de Marnix Academie (zie ID bijlage 1). De samenwerking is gestart in 2006 met 50 partnerscholen, maar al direct is de keuze gemaakt om snel toe te werken naar een partnerschap waarbinnen alle bachelorstudenten van de Marnix Academie op een partnerschool worden opgeleid. Op dit moment vervullen alle 1500 studenten hun praktijkleren op een partnerschool. In deze kritische reflectie leest u hoe wij het samen opleiden vormgeven.

Voor het schrijven van deze kritische reflectie is een denkgroep gevormd bestaande uit een bovenschools opleidingscoördinator (BOC), een bestuurder, een medewerker kwaliteitszorg en de coördinator POO. Zij hebben de waarborgen uit het kwaliteitskader besproken, documenten verzameld en interviews opgesteld die zijn afgenomen bij studenten, schoolopleiders, BOC's, bestuurders, directeuren en relatiebeheerders. De opbrengsten hebben input geleverd voor deze Kritische Reflectie.

De conceptversie van dit document is voorgelegd aan studenten, leden van de stuurgroep en werkgroep POO en de feedback is verwerkt.

Bij het schrijven van deze kritische reflectie is de beoordelingsrapportage van de opleidingsschool van de NQA uit 2014 en feedback uit de midtermreview van de bachelor opleiding in 2019 ook meegenomen (bijlage 2).

In hoofdstuk 1 beschrijven we visie en ontwikkelingen in ons partnerschap. In hoofdstuk 2 t/m 5 wordt de stand van zaken met betrekking tot de waarborgen beschreven en geven we zicht op de basiskwaliteit, gevolgd door onze ambities. In hoofdstuk 5 staan de dilemma's en vragen aan het panel.

In deze reflectie wordt regelmatig verwezen naar de website www.marnixpartnerschap.nl. Hier delen we documenten die van belang zijn voor onze samenwerking. De genoemde bijlagen zijn apart bijgevoegd.

Namens alle partners die hebben meegewerkt en meegedacht, met name Elma Snabilie en Robert van Woudenberg van de werkgroep respectievelijk stuurgroep POO en Eveline Thomas, staffunctionaris kwaliteitszorg, wens ik je leesplezier en stof voor een mooi gesprek over de kwaliteit van samen opleiden.

Annette Schaafsma
Coördinator Partners in Opleiding en Ontwikkeling

Januari 2021

1. Partners in Opleiding en Ontwikkeling; visie en ontwikkelingen

Ons hoofddoel was in 2006 en is in 2021 het samen verantwoordelijk zijn voor goed opleidings- en primair onderwijs. De pijlers waarop ons partnerschap rust waren tot 2017:

- Gezamenlijke kennisontwikkeling
- Vormgeven aan integraal personeelsbeleid
- Competentiegericht opleiden
- Zorgdragen voor een rijke leeromgeving.

Na 12,5 jaar samenwerken in het partnerschap Partners in Opleiding en Ontwikkeling hebben we met elkaar nagedacht over “the Next Level” in het samen opleiden en werken aan onderwijsontwikkeling. We hebben ervaren wat werkt, weten wat we willen behouden, wat uitgebouwd kan worden en wat anders kan.

In het koersplan POO 2019-2022: *The Next level, verder kijken* (bijlage 3) zijn de huidige uitgangspunten van ons partnerschap beschreven. Bij het samen opleiden, samen professionaliseren en samenwerken aan onderwijsontwikkeling hanteren wij de onderstaande uitgangspunten:

- Gezamenlijke taal, ontmoeting en dialoog
- In de school opleiden, kwaliteit en afstemmen
- Co-creatie, onderzoek en blijven leren

Voor ieder uitgangspunt zijn in het koersplan meerdere doelen geformuleerd. Het koersplan bepaalt de agenda van de bijeenkomsten van de stuurgroep en werkgroep POO en dient als uitgangspunt voor het jaarlijkse Plan van Aanpak dat ieder bestuur maakt.

Op dit moment bevinden we ons op de Marnix Academie midden in een curriculumvernieuwing. Het partnerschap is bij deze ontwikkeling nauw betrokken en in het nieuwe curriculum wordt de samenwerking tussen opleiding en partnerscholen verder verstevigd. Het biedt ons de mogelijkheid het gezamenlijke curriculum te verrijken en daarin de leerrijke verbindingen te maken.

In het strategisch plan van de Marnix Academie is duurzame samenwerking één van de beleidsthema's. Hierbij wordt de samenwerking binnen ons partnerschap beschreven op onderwerpen als: gedeelde onderwijsvisie, lerarentekort, routes naar het leraarschap en voortgaande professionalisering. Er worden acht actiepunten genoemd, waaronder:

“We investeren in een doorgaande lijn van samen opleiden en samen werken waarbij we zoeken naar verbindingen en professionalisering tussen docenten, studenten van de Marnix Academie en leraren basisonderwijs in ons partnerschap”.

“Samen met het werkveld geven we vorm aan de begeleiding van leraren van startbekwaam naar vakbekwaam en naar expert.” (Strategisch plan Marnix Academie, 2018).

2. Waarborg 1 De lerende leraar

2.1 Beroepsbeeld

In de opleidingsvisie, horend bij nieuwe curriculum (bijlage 4), is het beroepsbeeld beschreven:

De startbekwame leraar basisonderwijs van de Marnix Academie is een bekwame, betrokken en bevlogen onderwijsprofessional met lev(f): hij weet waarvoor hij staat en wil met hart en ziel werken aan een samenleving die gelijke kansen biedt aan iedereen. Hij ontwikkelt zijn beroepsidentiteit door te willen leren van andere perspectieven en denkbeelden. Deze leraar heeft een houding waarbij hij zich blijft ontwikkelen. De Marnix-leraar is wendbaar in de verschillende rollen die de beroepscontext van hem vraagt. De Marnix-leraar handelt (sociaal) ondernemend en zelfbewust in het vorm geven aan het leren en opvoeden van het basisschoolkind voor een duurzame samenleving. De Marnixleraar benadert de betrokkenen bij het onderwijs, in het bijzonder de leerling, met erkenning en aandacht.

De Marnix Academie heeft bij het opstellen haar inspiratie ook gevonden in de Unescodoelen, voortvloeiend uit het lidmaatschap van het Unesco-hogescholen netwerk. In het koersplan POO is het actief en continu delen en bespreken van het beroepsbeeld als doel opgenomen.

Opleiders op de Marnix Academie kunnen de drie B's van Bekwaam, Betrokken en Bevlogen dromen en op de partnerscholen worden de B's herkend. In het werkveldtevreedenheidsonderzoek (2020) scoort onderstaande stelling een 3.9 (5 puntschaal).

Marnix Academie leidt studenten op tot bekwame, betrokken en bevlogen leerkrachten met lef.

2.2 Visie op leren en opleiden

We zijn in 2018 gestart met de transitie van een competentiegerichte opleiding naar een opleiding waarin de bekwaamheidseisen centraal staan. Het huidige curriculum is nog gedeeltelijk gebaseerd op competentiegericht opleiden. De beroepstaken van de leraar basisonderwijs zijn hierbij het uitgangspunt. Kennis, vaardigheden en houding komen geïntegreerd en in samenhang aan bod. De competenties bieden de taal waarin mentoren, schoolopleiders, opleiders en studenten met elkaar over opleiden praten.

De bekwaamheidseisen zoals geformuleerd door de Onderwijscoöperatie (2017) zijn door ons zodanig herschreven dat studenten naast hun bekwaamheid ook betrokkenheid op en bevlogenheid voor het beroep aantonen, aspecten die voortkomen uit ons beroepsbeeld. Het eerste jaar van het voltijd onderwijs en de hele deeltijdopleiding werkt al met de

bekwaamheidseisen. Vanaf volgend studiejaar zijn de bekwaamheidseisen voor alle studenten ingevoerd.

Bij het schrijven van de bekwaamheidseisen is het veld actief betrokken in de vorm van een kennisontwikkelgroep.

In de praktijk en op de opleiding werkt de student aan de bekwaamheidseisen. Samen met de mentor en schoolopleider bespreekt de student hoe hij zijn bekwaamheden kan ontwikkelen en aantonen. De werkwijze is vergelijkbaar met het werken met de competenties. De formulering, ordening en de formulieren zijn anders.

Schoolopleiders en mentoren zijn de afgelopen twee jaar getraind in het werken met de bekwaamheidseisen (zie Training bekwaamheidseisen via: [Bekwaamheidseisen - Marnix \(marnixpartnerschap.nl\)](https://marnixpartnerschap.nl)).

In dialoog bespreken mentor en student hoe de student werkt aan de bekwaamheidseisen, wat hij al laat zien in de praktijk en hoe hij zich verder kan ontwikkelen. Bij de bekwaamheidseisen zijn hiervoor dialoogkaarten ontwikkeld die dienen als basis voor het gesprek tussen mentor, schoolopleider en student (zie werken met dialoogkaarten via: [Bekwaamheidseisen - Marnix \(marnixpartnerschap.nl\)](https://marnixpartnerschap.nl) en (bijlage 5).

De Marnix Academie hanteert de sociaal-constructivistische definitie van leren van Castelijns, Koster & Vermeulen (2009):

- leren is een sociaal proces waarin lerenden door middel van dialoog en interactie samen kennis creëren;
- zij doen dit door aan concrete ervaring betekenis te verlenen of bestaande betekenissen te herstructureren.

2.3 Reflectie

Onze partners kennen de competenties en leren nu de bekwaamheidseisen kennen. Daarmee werken we met elkaar aan het opleiden van bekwame, betrokken bevlogen leraren met lev en lef. De aspecten uit het beroepsbeeld komen namelijk terug in de bekwaamheidseisen.

Bijvoorbeeld:

- *De student kan zijn bevlogenheid voor het beroep verwoorden en uitstralen in het professioneel handelen.*
- *De student kan actief bijdragen aan een inclusieve samenleving, die gestoeld op mensenrechten en gelijke kansen voor iedereen*
- *De student kan in dialoog kritisch terugkijken op zijn handelen en komen tot bewust (veranderd) handelen.*

Uit het werkveldtevredenheidsonderzoek onder schoolopleiders (bijlage 6) wordt op de onderstaande stelling een 4.1 gescoord (5- puntschaal).

“De geformuleerde competenties/bekwaamheidseisen dragen naar mijn idee bij aan het bereiken van de voor het beroep vereiste startbekwaamheden.”

De bekwaamheidseisen geven de student, meer dan bij de competenties, ruimte om eigen invulling te geven aan zijn ontwikkeling: Waar ga/ moet ik aan werken? En hoe ga ik dat laten zien?

De uitdaging is om binnen deze ruimte kwaliteit te behouden. Daarin is het gedeelde beeld van het beroep essentieel. De dialoog hierover wordt gevoerd en komt terug in de ambities (paragraaf 2.4). Uit de interviews met betrokkenen blijkt dat er verschillende beelden zijn bij de leraar die we willen opleiden.

Citaten uit de interviews:

Wat voor leraar leiden wij op in ons partnerschap?

“Leraren die passen bij onze scholen en stichting, een christelijke achtergrond vinden we daarbij van belang. Goede kwaliteit, gemotiveerd, les kunnen geven in groepen met verschillende niveaus.” (BOC)

“Een leraar die in het team past, en op de hoogte is van alles wat in een school speelt, die goed functioneert als teamlid”. (schoolopleider)

“Leraar die vernieuwend denkt, vooral vanuit de Marnix. Op scholen zijn er verschillende visies en is het soms wat behoudender. Tegenstelling met Marnix. Bv Realistische wiskundendidactiek, maar school is EDI school. Of kind met storend gedrag; kijk naar de oorzaak erachter (Marnix)? School grijpt meer in. Eigen weg zoeken hierin als student maar dat is prima juist. Je krijgt daardoor meerdere invalshoeken en visies te zien”. (student)

Wat is de waarde van samen opleiden?

“Samenwerking nodig om de maatschappelijke opdracht waar te maken. Doorgroeien naar met samen verantwoordelijk zijn voor goede werk leer plek en een goede startplek”. (bestuurder)

“Wat ik vooral goed vind aan het samen opleiden zijn de bekwaamheidseisen en dialoogkaarten die zowel op de stageschool als op de opleiding doorgevoerd zijn. Op deze manier kan je met je mentor en schoolopleider gericht communiceren waarna, als je de resultaten van dit gesprek meeneemt naar de Marnix Academie, alle docenten ook direct begrijpen waar jij staat”. (student)

2.4 Ambities

De lerende leraar is de leraar die blijft leren. Het is een grote wens om de samenwerking tijdens de inductiefase en bij de voortgaande professionalisering in ons partnerschap op allerlei manieren vorm te geven. De gelijkwaardigheid en gezamenlijke verantwoordelijkheid

die we in het samen opleiden in de bachelor fase ervaren is daarbij een uitgangspunt. Om dit te realiseren hebben we de volgende ambities geformuleerd.

Ambitie 1: De dialoog over de leraar die we willen opleiden in het partnerschap wordt op alle niveaus gevoerd.

Ambitie 2: We organiseren kalibreersessies voor de beoordeling van de bekwaamheidseisen voor schoolopleiders

Ambitie 3: binnen het partnerschap worden alle kansen voor samenwerking bij voortgaande professionalisering benut.

Onze partners lijken vooral leraren op te willen opleiden die passen in hun eigen school/organisatie. Overigens is dat een legitieme reden om te participeren in ons partnerschap. Toch is een gedeeld beeld van het beroep essentieel om kwaliteit te borgen. Dit is met name ook van belang omdat de bekwaamheidseisen ruimte bieden voor eigen ontwikkeling en invulling. Het gedeelde beeld willen we realiseren door de hier bovengenoemde ambities uit te voeren.

3. Waarborg 2. Leeromgeving

3.1 Een gezamenlijk opleidingsprogramma

Studenten werken op de opleiding en op de partnerschool aan de bekwaamheden (of competenties) van de studiefase waarin ze zich bevinden. In het digitale studieobject *Praktijkleren* staat alle informatie die nodig is voor het leren in de praktijk voor studenten, schoolopleiders en opleiders van de Marnix Academie. Per studiefase worden context, werkwijze, begeleiding en toetsing beschreven en zijn de benodigde documenten te vinden. Schoolopleiders leren in hun opleiding te werken met de studieobjecten.

De scholen in het partnerschap bieden studenten de mogelijkheid en ruimte om zich te ontwikkelen op alle bekwaamheden. Vanuit de programma's op de Marnix Academie worden de studenten "gevoed" om in de praktijk aan de slag te gaan. Er zijn geen "stage-opdrachten", iedere student ontwikkelt zich in de context van zijn praktijkschool en werkt aan zijn eigen bekwaamheden. In de programma's op de Marnix Academie worden kennis, activiteiten en oefeningen aangeboden die de student in de praktijk kan doen om zijn bekwaamheden te ontwikkelen.

De mentor begeleidt de student bij het werken aan de bekwaamheden en maakt hierbij ook de koppeling theorie-praktijk. De eerder genoemde dialoogkaarten dragen hieraan bij.

Bijvoorbeeld:

- *In welke leerstof en vakinhoud heb je je theoretisch en praktisch verdiept? Hoe heb je dit aangepakt?*
- *Kun je een concreet voorbeeld geven van een lesvoorbereiding waarin je profijt had van een theoretische verdieping in de leerstof? Hoe komt de theorie terug in jouw lesvoorbereiding? Wat was precies de meerwaarde van de verdieping? (zie dialoogkaarten (bijlage 5).*

Op de opleiding wordt tijdens studietoetsing het gesprek gevoerd over de bekwaamheden. Studenten werken aan hun portfolio en laten daarin zien hoe ze zich ontwikkelen. Regelmatig worden de praktijkervaringen van de studenten gebruikt in de colleges op de opleiding. Hierdoor wordt de verbinding theorie- praktijk gelegd vanuit verschillende contexten.

Toetsing

In iedere studiefase vindt er op de partnerschool vier keer per jaar een formeel gesprek plaats tussen de student, de mentor en de schoolopleider. De student vult voor deze gesprekken het beoordelingsformulier met de bekwaamheden (bijlage 7) in en illustreert met concrete voorbeelden van zijn handelen hoe hij zich ontwikkelt. Door het jaar heen geven de mentor en de schoolopleider ontwikkelingsgerichte feedback. Aan het eind van een studiefase wordt beoordelende feedback gegeven.

De feedback van de partnerschool wordt gebruikt voor de studievoortgangsgesprekken op de Marnix Academie.

Bijvoorbeeld in de studievoortgangstoets in januari in het eerste studiejaar:

*Tijdens de studietoetsbijeenkomst voorafgaand aan het studievoortgangsgesprek vul je het ontwikkelingsformulier in door een 2 te zetten op de ontwikkelingslijnen. In de toelichting geef je aan op welke manier jij je ontwikkeld hebt aan de hand van **concrete** voorbeelden. Je zoekt bij elk van de vijf bekwaamheidseisen een illustratie waaruit jouw ontwikkeling blijkt. Dat kan een deel van het feedbackformulier van je mentor of schoolopleider zijn, een lesvoorbereiding, het beoordelingsformulier bekwaamheidseisen propedeutische fase (praktijkleren), etc. Dit kun je eventueel na afloop van de bijeenkomst aanvullen. (uit toetsopdracht stvob)*

Het beoordelingsformulier 'bekwaamheidseisen propedeutische fase', met daarin de feedback vanuit het voortgangsgesprek praktijkleren maakt deel uit van deze toets.

3.2 Een rijke leeromgeving

Bij het begeleiden van studenten in de ontwikkeling van hun bekwaamheid worden verschillende vormen ingezet. We zoeken steeds naar de verbinding theorie-praktijk/praktijk- theorie en feedback en begeleiding die het leren zo goed mogelijk stimuleert. We geven hier een paar voorbeelden.

Samen onderwijs ontwerpen en co-teaching

Samen met partnerscholen hebben we *Samen boeiend onderwijs ontwerpen* ontwikkeld. Deze werkwijze gaat uit van de gedachte dat het voorbereiden van een les een complexe vaardigheid is. Bij het samen voorbereiden “modelt” de mentor het denkproces voorafgaand aan een les en de mentor zet de student aan het denken. Voor het Samen boeiend onderwijs ontwerpen zijn routekaarten ontwikkeld ([Begeleiden en beoordelen van studenten - Marnix \(marnixpartnerschap.nl\)](https://marnixpartnerschap.nl))

De ervaring is dat studenten door deze werkwijze meer succeservaringen opdoen en een betere praktijk/theoriekoppeling tot stand komt.

Ook wordt op veel partnerscholen co-teaching ingezet. Hierbij doet de student succeservaringen op en kan hij “de kunst afkijken” in het moment. Een ander voordeel van co-teaching is dat de kinderen de student en leerkracht als gelijkwaardig ervaren. ([Begeleiden en beoordelen van studenten - Marnix \(marnixpartnerschap.nl\)](https://marnixpartnerschap.nl))

Dialoogkaarten

Bij het invoeren van de bekwaamheidseisen zijn dialoogkaarten ontwikkeld (bijlage 5). We zien de dialoog en het gesprek als motor van ontwikkeling. De vragen op de dialoogkaarten helpen de student en de mentor om een beeld te krijgen van de ontwikkeling ten aanzien van een bekwaamheidseis. Bovendien kunnen de vragen op de dialoogkaart helpen om invulling te geven aan een bekwaamheidseis. Schoolopleiders hebben feedback gegeven tijdens de ontwikkeling. Op de website staan een training en filmpjes over het werken met de dialoogkaarten.

Mentoren geven aan dat het werken met de dialoogkaarten meer diepgang geeft in de gesprekken met de student. Het gaat meer over onderwijs en minder over “het lesje”.

Oriëntatiekaarten

In ons partnerschap stimuleren we het leren van studenten buiten de klas, en het samen leren van studenten. Er zijn oriëntatiekaarten ontwikkeld en samen met de BOC's hebben we een activiteitenlijst ontwikkeld voor het leren buiten de eigen klas. ([Studenten leren buiten de klas - Marnix \(marnixpartnerschap.nl\)](https://marnixpartnerschap.nl))

In de opleiding voor schoolopleiders bespreken we hoe we studenten samen en van elkaar kunnen laten leren. Veel schoolopleiders organiseren intervisie met en collegiale consultatie tussen studenten.

Leerrijke verbindingen

Dit jaar is binnen de Kwaliteitsafspraken het project Leerrijke verbindingen gestart (bijlage 8). In dit project worden ervaringen, kennis en kunde uitgewisseld tussen schoolopleiders, mentoren en studenten en wordt gezocht naar mogelijkheden om studenten adequaat te ondersteunen in het eerste jaar van hun opleiding. Die ervaringen vormen belangrijke bouwstenen voor het werken met het nieuw in te voeren curriculum.

De onderstaande onderwerpen komen in het project aan de orde:

- Wat zijn ervaringen met de oriëntatiefase bij het praktijkleren? En, wat vraagt het goed begeleiden van studenten in de oriëntatiefase?
- Wat vraagt het geven van ontwikkelingsgerichte feedback? Hoe kan een digitale feedbacktool hierbij van dienst zijn?
- Hoe kan het samen kijken naar videobeelden uit hun eigen praktijk ondersteunend zijn voor studenten om praktijkervaringen via reflectie om te zetten naar leerervaringen?
- Welke rol kan de methodiek van lesson study (/co-teaching) betekenen voor studenten om gezamenlijk de eerste obstakels/knelpunten in hun dagelijkse onderwijspraktijk te overkomen? (gebruikmakend van de ervaringen met 'Samen boeiend onderwijs ontwerpen').

Onderzoek doen

Op de partnerschool participeren studenten op verschillende manieren in verschillende vormen van onderzoek en onderwijsontwikkeling. Scholen maken hierin eigen keuzes, maar er moet aantoonbaar ruimte zijn voor kennisontwikkeling en experiment. Vaak participeren derde- en vierdejaarsstudenten in "leerteams" op hun school. In de ongeveer vijftien Research & Designgroepen, Werkplaatsen onderwijsonderzoek en Proeftuinen participeren zowel leerkrachten van de school, studenten en docenten van de Marnix Academie ([Home - Marnix \(marnixpartnerschap.nl\)](https://www.marnixpartnerschap.nl))

Leren samenwerken met ouders

Onze partnerscholen bieden een rijke leeromgeving. Tijdens de hercertificering (zie onder kwaliteitscultuur) laten de scholen zien hoe die rijke leeromgeving er bij hen uitziet. Op het gebied van samenwerken met ouders hebben we verschillende "tools" ontwikkeld waar scholen gebruik van kunnen maken en waarmee studenten kunnen oefenen in de praktijk ([Samenwerken met ouders - Marnix \(marnixpartnerschap.nl\)](https://www.marnixpartnerschap.nl)).

Startende leraren

Voor startende leraren zijn in ons partnerschap *Kwaliteitskaarten startende leraren* ontwikkeld. Al onze partnerscholen hebben een mapje met deze kaarten ontvangen. Daarnaast is er een training *Coach startende leraren* die voor collega's van partnerscholen met 75% korting wordt aangeboden. Voor de starters bieden we *Masterclasses Young Professionals*. De inhoud daarvan wordt in overleg bepaald. ([Begeleiden startende leraren - Marnix \(marnixpartnerschap.nl\)](https://www.marnixpartnerschap.nl))

Matching school-student

We vinden het belangrijk dat studenten kennis maken met een diversiteit aan scholen. We hebben 345 partnerscholen die allemaal een rijke leeromgeving bieden. Elk jaar in april vindt de matching tussen school en student voor het komende studiejaar plaats. Iedere school maakt een schoolprofiel aan waarin de school aangeeft "wat er op de school te leren valt". De student houdt een *groeidocument praktijkleren* bij. In dit document beschrijft hij op welke partnerscholen hij het praktijkleren heeft gedaan, wat de kenmerken zijn van deze

scholen en hoe het type school past bij zijn specifieke leervragen. We dagen de student om tijdens de opleiding ieder jaar een andere school te kiezen, waarbij de nieuwe partnerschool verschilt van de vorige school (scholen) bijvoorbeeld op het gebied van variabelen als onderwijskundige identiteit, culturele achtergrond van de ouders, sociaal/culturele/geografische omgeving van de school, onderzoek dat plaatsvindt op de school. Tijdens de (virtuele) matchingsmarkt in april gaan studenten in gesprek met minimaal drie schoolleiders om te onderzoeken welke school past bij zijn leervragen/ontwikkeling. Uit de evaluatie van de virtuele partnerscholenmarkt van afgelopen jaar (bijlage 9) blijkt dat studenten de profielen van de scholen goed lezen, goede vragen voorbereiden en er interessante gesprekken zijn.

3.3 Reflectie

Onze partnerscholen en de Marnix Academie bieden een rijke leeromgeving waarin de studenten zich kunnen ontwikkelen in alle bekwaamheden. Partnerscholen bieden alle ruimte en goede begeleiding aan studenten. De evaluaties onder studenten en de interviews bevestigen dit.

Uit studentevaluaties 2018/2019 (bijlage 11):

Mijn stageplaats biedt voldoende mogelijkheden om aan mijn ontwikkeling te werken.

Studiejaar 1: 4,1

Studiejaar 2: 4,3

Studiejaar 3: 4,4

Studiejaar 3: 4,9

Toch wordt er nog steeds een “grens” ervaren tussen opleiding en school. Het nieuw in te voeren curriculum zal nog meer leerrijke verbindingen leggen. De (voor ons) nieuwe rol, de instituutopleider (zie hieronder) kent de scholen en zal kansen benutten voor samenwerking binnen het curriculum. Waar we bij het opleiden in de school als opleiders van de Marnix Academie soms te weinig meer in de scholen kwamen, gaan we elkaar nu weer meer ontmoeten.

Citaten uit de interviews:

Hoe wordt de ontwikkeling van de student op de werkplek gevolgd en geborgd?

Wat biedt de werkplek aan de student om goed te kunnen leren?

“De schoolopleider en mentor dragen zorg voor de gesprekscyclus zoals afgesproken in het partnerschap. Tevens ruimte voor intervisie. Rijke leeromgeving, collega kunnen zijn (gelijkwaardigheid), ruimte om te doen wat de student wil doen/leren, zo nodig in een andere groep. (BOC)

“Door samen lessen voor te bereiden, door korte ontwikkelingsgerichte feedback, de SOL ziet lessen, vier gesprekken per jaar, aansluiten bij het niveau van studenten (bijv. langer door met de oriëntatiekaarten). (schoolopleider)

“Goede begeleiding; co-teaching (zodat je ook nog een ander les zag geven); gezamenlijke intervisie, school biedt ruimte om te leren en fouten te maken”. (student)

‘Wens is meer inzet van docenten van de opleiding op de opleidingsschool, bv mee beoordelen, dag meelopen op een opleidingsschool, vakdeskundigheid inzetten op de opleidingsschool t.b.v. team of t.b.v. groep studenten waarbij leraren van de school mee kunnen leren. Win-winsituaties hierin bedenken en op gaan zetten’ (BOC)

“Ik zou het goed vinden om de stages en de stageverhalen die studenten met zich meebrengen meer aan bod te laten komen in de Marnix-lessen. Er zijn ontzettend veel casussen die gebruikt kunnen worden vanuit studenten, zo kun je stage en onderwijs meer samenbrengen”. (student)

“De ambitie die ik graag zou willen meegeven en die ik maar mondjesmaat terug zie in het stuk is de rol van studenten onderling. Intervisies worden even benoemd maar klinken erg vrijblijvend. Dit terwijl de gesprekken tussen studenten onderling ontzettend waardevol zijn. Ik had aan de intervisie gesprekken soms wel meer dan aan de tussenevaluatie met mijn mentor en de schoolopleider. Je hoort verschillende ervaringen van andere studenten en kan hier op een mooie manier dan op reflecteren”. (student)

3.4 Ambities

Het nieuw in te voeren curriculum biedt kansen voor verdere versterking van ons partnerschap. De bekwaamheidseisen geven ons de kans om onderwijs minder vanuit losse vakken op te bouwen en meer vanuit het geheel van bekwaamheidseisen in de praktijk te werk te gaan. Uit gesprekken met partners blijkt dat er daarbij kansen liggen om het curriculum gezamenlijk te verrijken als het gaat om nieuwe inhoud.

Ambitie 4: in het nieuwe curriculum ervaren de studenten de Marnix Academie en de partnerschool niet als gescheiden werelden, maar als een gezamenlijke leeromgeving waarin door iedereen wordt geleerd.

4. Waarborg 3. Organisatie

4.1 Samenwerking in het partnerschap

Ons partnerschap heeft een duidelijke overlegstructuur. Op alle niveaus ontmoeten we elkaar meerdere keren per jaar. In bijeenkomsten wordt de dialoog gevoerd vanuit gelijkwaardigheid en een gezamenlijk doel. Het koersplan POO bepaalt de agenda van de bijeenkomsten. De stuurgroep POO richt zich vooral op beleid. De werkgroep POO houdt zich

bezig met het concreet verbeteren van het samen opleiden.

Op de website van het partnerschap vind je een organigram ([Hier staan wij voor - Marnix \(marnixpartnerschap.nl\)](#))

4.2 Rollen

Op de website van het partnerschap zijn de rollen in ons partnerschap beschreven en in beeld gebracht [De rol van de Bovenschools Opleidingscoördinator - Marnix \(marnixpartnerschap.nl\)](#), [\(De rol van de Schoolopleider/ ICO - Marnix \(marnixpartnerschap.nl\)\)](#), [De rol van de mentor - Marnix \(marnixpartnerschap.nl\)](#), [De rol van de relatiebeheerder - Marnix \(marnixpartnerschap.nl\)](#)

Ons partnerschap is continu in ontwikkeling. Nieuwe rollen zijn:

- **Coördinator**
Voor de coördinatie van het partnerschap hebben we, naast de coördinatoren praktijkleren en partnerschap, onlangs een coördinator uit het werkveld aangenomen. We merken nu al dat hiermee de signalen uit de partnerscholen sneller binnenkomen.
- **Leerkrachtcoach en opleider leerkrachtcoach**
Door het lerarentekort zien we in ons partnerschap dat studenten sneller voor de groep gezet worden. Door de regelingen Versneld voor de klas en LIO (en zij- instroom) krijgen studenten al tijdens hun opleiding groepsverantwoordelijkheid. Voor deze lerende aankomende leraren, die geen mentor hebben, geven we vorm aan een nieuwe rol: De leerkrachtcoach. Voor het ontwikkelen van deze rol hebben we een opleider leerkrachtcoach uit het veld aangenomen. Update project leerkrachtcoach - Marnix (marnixpartnerschap.nl)
- **Instituutsopleider**
Afgelopen jaar hebben we een (voor ons) nieuwe rol ingevoerd, de instituutsopleider. Deze komt naast de relatiebeheerder te staan (bijlage 10).

De instituutsopleider gaat invulling geven aan een aantal wensen vanuit het partnerschap namelijk:

- Een nauwere, inhoudelijke, samenwerking tussen de partnerschool en de Marnix Academie;
- Meer aandacht voor de praktijk-theoriekoppeling;
- De wens, uitgesproken in het strategisch beleidsplan en koersplan POO, dat alle docenten van de Marnix Academie contact hebben met het veld.
- De aansluiting van het veld bij de ontwikkelingen binnen de curriculumvernieuwing A2020.

4.3 Professionalisering

Voor alle rollen is scholing en de voortgaande professionalisering is geborgd in de hercertificering van de partnerschool. Het professionaliseringsaanbod wordt aangeboden

aan de partnerscholen via het Marnix Onderwijscentrum ([Cursus volgen? Voor de leraar basisonderwijs, coördinator of schoolleider PO \(marnixonderwijscentrum.nl\)](https://www.marnixonderwijscentrum.nl)).

Cursussen en trainingen worden altijd verzorgd door iemand uit het veld en iemand van de Marnix Academie.

4.4 Reflectie

In ons partnerschap kennen we elkaar en weten we elkaar te vinden.

Wat betreft de organisatie zullen ook de nieuwe rollen een plek krijgen in ons partnerschap.

Daarnaast zoeken we steeds naar een goede invulling van de bijeenkomsten van de stuurgroep en werkgroep POO zodat er optimale, inhoudelijke betrokkenheid is, ook onderling.

Citaten uit de interviews

Wat is jouw rol binnen de organisatie van het partnerschap?
Hoe geef je vorm aan die rol?

“Door veel in contact te zijn met de BOC en toegankelijk te zijn voor SOL’s. En ook voor studenten. Zichtbaar zijn, Zicht houden op hoe het loopt. Knelpunten oppakken met de BOC. Duidelijke omschrijving van de rollen”. (relatiebeheerder)

Niet vrijblijvend, kritische vriend van het partnerschap. Rol scherp houden. In de stuurgroep is het zoeken naar effectief vergaderen, waarin de verantwoordelijkheid steeds beter in te vullen. Tafels op slimme manier aan elkaar verbinden. (bestuurder)

Overlegstructuur

“School is heel goed op de hoogte van ontwikkelingen in het partnerschap; zijn ook altijd positief over partnerschap en voelen daarin gezamenlijkheid” (student)

4.5 Ambities

De nieuwe rol van instituutsopleider biedt kansen om de inhoudelijke samenwerking tussen de Marnix Academie en de partnerschool te versterken. De koppeling praktijk -theorie en theorie-praktijk wordt daardoor versterkt.

Ambitie 5: De instituutsopleider kent zijn partnerscholen en draagt binnen het nieuwe curriculum bij aan de verbinding tussen leren in de praktijk en leren op de partnerschool.

Het partnerschap hecht aan het goed begeleiden, coachen en beoordelen van alle studenten. Ook zij-instromers, studenten in de Gulden Middenweg (deeltijders versneld voor de klas) en voltijd LIO-studenten (met een leer- /arbeidsovereenkomst). Voor deze studenten is de rol van leerkrachtcoach ontwikkeld.

Ambitie 6: Op een partnerschool worden alle lerende (aankomende) leraren goed begeleid. Schoolopleiders, leerkrachtcoaches, coaches startende leraren (etc.) beschikken over de kennis en vaardigheden om een goede begeleiding en coaching te bieden en hierbij af te stemmen op de lerende.

De directeur is in ons partnerschap vaak buiten beeld, ook bij deze kritische reflectie was deze rol oorspronkelijk buiten beeld. Toch leert de ervaring dat de schoolleider een cruciale rol speelt bij het vormgeven van een goede opleidingsschool.

Ambitie 7: De directeuren worden betrokken in ons partnerschap. De rol van de directeur met betrekking tot opleiden en voortgaande professionalisering wordt verder uitgewerkt.

5. Waarborg 4. Kwaliteitscultuur

We borgen de kwaliteit in ons partnerschap op verschillende manieren.

5.1 Koersplan POO

Elke drie jaar stelt de stuurgroep een Koersplan POO op (bijlage 3). Hierin worden de koers en de doelen van het partnerschap vastgelegd. Tijdens iedere bijeenkomst van de stuurgroep wordt schriftelijk verslag gedaan van de stand van zaken en dit leidt tot het jaarverslag aan het eind van het studiejaar.

5.2 (Her)certificering van de partnerschool

Iedere partnerschool wordt, vier jaar na toetreding in het partnerschap, gecertificeerd. De criteria voor certificering zijn in 2011 in het partnerschap vastgesteld en deze hanteren we nog steeds.

Zes jaar na de basisaudit moet de school gehercertificeerd worden. Deze hercertificering is

ontwikkelingsgericht, de school laat zien hoe hij zich doorontwikkeld als opleidingsschool na de basisaudit. De documenten staan op de website: [Bewaken en ontwikkelen van kwaliteit - Marnix \(marnixpartnerschap.nl\)](http://bewakenenontwikkelenvankwaliteit-marnix.marnixpartnerschap.nl)

Ter illustratie verwijzen we naar een website die een van de partnerscholen maakte voor de hercertificering:

<http://site-2264331-5097-760.mystrikingly.com/>

5.3 Plan van aanpak

Aan het begin van ieder schooljaar vindt er binnen ieder bestuur een gesprek plaats tussen de bestuurder, de BOC en de relatiebeheerder. Zij stellen met elkaar jaarlijks een *Plan van aanpak* op waarin wordt terugblik op de doelen op het gebied van samen opleiden van het afgelopen jaar en waarin de doelen voor het komende jaar beschreven worden. ([Hier staan wij voor - Marnix \(marnixpartnerschap.nl\)](http://hierstaanwijvoor-marnix.marnixpartnerschap.nl))

De plannen van aanpak van een bestuur laten de ontwikkelingen zien door de jaren heen. Relatiebeheerders worden regelmatig uitgenodigd door de coördinatoren om het plan van aanpak van hun bestuur te bespreken.

5.4 Studentevaluaties en werkveldtevredenheidsonderzoek

Het leren in de praktijk wordt jaarlijks geëvalueerd onder alle studenten (bijlage 11). Zo nodig wordt actie ondernomen. Een voorbeeld is dat eerstejaarsstudenten aangaven dat de schoolopleider niet, volgens afspraak, twee keer in de klas kwam observeren. Dat is besproken in de werkgroep POO en de BOC's hebben daar actie op ondernomen. Tweejaarlijks vindt het werkveldtevredenheidsonderzoek plaats (bijlage 6). De resultaten hiervan worden besproken in de stuurgroep en werkgroep POO en daar worden actiepunten vastgesteld.

5.5 Lectoraat

Het partnerschap heeft de wens een lector aan te stellen om de kwaliteit van het samen opleiden & professionaliseren door middel van onderzoek verder te versterken. Op dit moment zitten we in het sollicitatieproces, het is de bedoeling dat de lector op 1 mei 2021 start.

5.6 Reflectie

We geloven in diversiteit en maatwerk en we zien grote verschillen in ons partnerschap, maar uit de plannen van aanpak en de (her) certificeringen blijkt dat iedereen zich ontwikkelt binnen de gestelde kaders.

We spreken elkaar steeds meer aan op kwaliteit en stimuleren het leren van elkaar, bijvoorbeeld door de peer-review bij de hercertificering en door nieuwe BOC's te koppelen aan een ervaren maatje.

Citaten uit de interviews

Hoe wordt de kwaliteit van de opleidingsschool bewaakt?

“(her)certificeringen, en de route daar naar toe. Die leiden tot een sterkte-zwakte analyse. Onze digitale hercertificering gaf ook inkijkjes in andere scholen. De presentatie van je eigen school dwingt je om de stand van zaken goed onder ogen te zien”. (schoolopleider)

“Kwaliteit bespreken en regelmatig onderdeel op de agenda. Update van waar we staan. Alle scholen opleidingsschool, kwaliteit belegd bij BOC. 2x per jaar op DO”(bestuurder)

5.7 Ambities

De hercertificering van de partnerscholen daagt scholen uit te laten zien waarom ze een goede opleidingsschool zijn. We zien trotse schoolopleiders en BOC's.

Ambitie 8: Al onze partnerscholen zien er naar uit om tijdens de hercertificering te laten zien waar ze trots op zijn met betrekking tot het begeleiden en opleiden van studenten en de samenwerking in het partnerschap.

6. Dilemma's en vragen aan het panel

We gaan op 18 maart graag met het panel in gesprek over (onder andere) de volgende onderwerpen:

- Hoe stemmen we in de school de begeleiding af op de studenten in verschillende routes naar het leraarschap?
- Hoe creëren we een gezamenlijke leeromgeving waarin door iedereen wordt geleerd?
- Op welke manier betrekken we de directeur van de partnerschool bij het samen opleiden?
- We bieden studenten de ruimte om op eigen wijze invullingen te geven aan de bekwaamheidseisen. Daarnaast bieden we kwaliteit. Hoe verhouden ruimte en kwaliteit zich tot elkaar?